

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

Aan de fractie van SP
mevrouw S. Blom
de heer J.M. van Gelooven

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Schriftelijke vragen inzake stand van zaken
jeugdzorg in Zuid-Limburg
BEHANDELD DOOR
FJM (Frans) Mourmans

DATUM
20 augustus 2025
Verzonden: 21-08-2025
TELEFOONNUMMER
06 50898190

BIJLAGEN

ONZE REFERENTIE
2025.02560

E-MAILADRES
Frans.Mourmans@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4141

UW REFERENTIE

Geachte mevrouw Blom en heer Van Gelooven,

Onderstaand treft u de beantwoording aan van de schriftelijke vragen die uw fractie gesteld heeft.

Vraag 1:

Wat heeft de afschaling van XONAR van trede 3 naar trede 2 in het draaiboek 'Continuïteit Jeugdhulp' concreet betekend voor het personeelsbestand? Kunt u aangeven hoeveel medewerkers sinds 2022 zijn vertrokken, ontslagen of herplaatst, uitgesplitst naar type dienstverband en functie?

Antwoord 1:

XONAR informeert ons dat sinds de ingangsdatum van het Sociaal Plan op 1-3-2023 tot medio 2024 in totaal 275 medewerkers om verschillende redenen uit dienst zijn gegaan. Er zijn 58 medewerkers vertrokken met een vaststellingsovereenkomst (42x sociaal plan, 9x uitstroom na 2 jaar verzuim en 7x overige oorzaken), bij 26 medewerkers is het tijdelijk contract niet verlengd, 6 medewerkers zijn ontslagen tijdens de proeftijd, 7 medewerkers zijn gepensioneerd en 178 medewerkers zijn op eigen verzoek uit dienst gegaan waarvan 65 medewerkers naar JENS. Het betreft voornamelijk ambulante functies, jeugdzorgwerker semi-residentie en pedagogisch gezinsbegeleider. Ook de inzet van ZZP is gereduceerd. Vanaf medio 2024 is er sprake geweest van reguliere instroom/uitstroom personeel.

Vraag 2:

Welke veranderingen zijn er doorgevoerd in het zorgaanbod van XONAR in het kader van de herstelmaatregelen? Welke zorgvormen zijn afgestoten, geconcentreerd of versoberd?

Antwoord 2:

XONAR informeert ons dat conform herstelplan de volgende zorgvormen zijn afgestoten:

- MKD
- Dagbehandeling Xtra
- Verblijf Zelfstandigheid
- Echtscheidingenhulp
- Kamers met Kansen
- Trauma Centrum Limburg
- JENS

Verder zijn naar aanleiding van de voorwaarden die de gemeenten hebben gesteld bij de financiële steun voor het herstelplan 2 leefhuizen overgedragen naar andere zorgaanbieders.

DATUM
20 augustus 2025

Vraag 3:

Hoe lang zijn op dit moment de wachttijden voor jeugdzorg bij XONAR, uitgesplitst naar zorgvorm (ambulant, residentieel, crisishulp, etc.)? Zijn deze wachttijden in de afgelopen twee jaar toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

Antwoord 3:

XONAR informeert ons dat bij elke zorgvorm de contractueel overeengekomen afspraken en wachttijden gehanteerd. Dit kan derhalve per zorgvorm variëren van bijvoorbeeld geen wachttijd bij crisishulp tot 2 weken bij ambulante hulp (na intake en ontvangst arrangement).

Dit sluit in grote lijnen aan bij het bredere regionale beeld, al blijft wachttijd een dynamisch gegeven dat beïnvloed wordt door casuïstiek, beschikbaar personeel en de intensiteit van de gevraagde zorg. Binnen de regio wordt door het contractregieteam periodiek gemonitord of zorg daadwerkelijk binnen afgesproken termijnen wordt ingezet.

Waar knelpunten ontstaan, zoals bij complexe verblijfsvormen of gespecialiseerde diagnostiek, zoeken gemeenten samen met aanbieders actief naar (tijdelijke) oplossingen. Wachttijden en bereikbaarheid blijven een belangrijk sturingspunt in zowel de contractbeheersing als toekomstige aanbestedingsvoorbereiding.

Vraag 4:

Beschikt het college over informatie over werkdruk, werkplezier en ziekteverzuim van de medewerkers bij XONAR? Zo ja, mogen wij die informatie van u ontvangen? Zo nee, waarom niet? En wat zijn de signalen van de ondernemingsraad of betrokken professionals over de impact van de hersteloperatie op het personeel?

Antwoord 4:

In 2022 was het verzuim bij XONAR 10,4%. In juli 2025 bedraagt dit 5,9%. Wij hebben de afbouw van het ziekteverzuim tijdens de implementatie van het herstelplan maandelijks kunnen monitoren.

XONAR informeert ons dat, hoewel de reorganisatie een grote impact heeft gehad op medewerkers, vanwege onzekerheid over het voortbestaan van de organisatie en/of eigen functie, die fase relatief kort heeft geduurd. Gedurende de reorganisatie en hersteloperatie is communicatie en transparantie naar de medewerkers een belangrijk speerpunt geweest. Dit is zeer gewaardeerd door medewerkers en ook bevestigd in de achterbanraadplegingen van de OR evenals de zorgvuldige aanpak bij de reorganisatie. Het werkplezier dat medewerkers ervaren bij het uitoefenen van hun werk is onverminderd hoog.

Vraag 5:

Is het college van oordeel dat kinderen en jongeren in Zuid-Limburg op dit moment passende jeugdzorg ontvangen, conform de wettelijke opdracht? Zo ja, waarop baseert u dat oordeel? Zo nee, welke structurele knelpunten signaleert u?

Antwoord 5:

Ja, het college is van oordeel dat kinderen en jongeren in Zuid-Limburg in beginsel passende jeugdzorg ontvangen, conform de wettelijke opdracht.

DATUM
20 augustus 2025

Dit oordeel baseren wij op de structurele monitoring via contractmanagement, de signalen uit gemeentelijke toegangsteams en de periodieke gesprekken met aanbieders over uitvoering en capaciteit. Tegelijkertijd herkennen wij dat er structurele knelpunten zijn, zoals bij de beschikbaarheid van specialistische vormen van verblijf, bij het tijdig kunnen inzetten van voldoende personeel en bij de aansluiting tussen jeugdhulp en aanpalende domeinen (zoals onderwijs, Wmo en gezinshuizen). Deze knelpunten worden regionaal besproken en zijn onderwerp van verbeteringstrajecten, onder andere via de Taskforce robuust zorglandschap Limburg en de voorbereiding op nieuwe aanbestedingen. Daarbij is het uitgangspunt steeds: de juiste zorg op het juiste moment voor het kind, met zo min mogelijk schakels en wachttijd.

Vraag 6:

Wat zijn tot dusver de totale kosten geweest voor de gemeente Maastricht én voor de regio Zuid-Limburg voor het financieel ondersteunen van XONAR? Kunt u dit uitsplitsen naar kalenderjaar en type bijdrage (subsidie, voorfinanciering, garantstelling, etc.)?

Antwoord 6:

In 2023 heeft de jeugdregio XONAR vooruitlopend op de raadsbesluiten over de financiële bijdrage aan het herstelplan 4,5 mln. euro liquiditeitssteun verstrekt ter voorkoming van een faillissement. Dit is gebeurd door vooruitbetaling van reeds toegezegde budgetten voor Crisis en Vrouwenopvang. De budgetten zouden normaal verspreid over het jaar zijn uitbetaald. De liquiditeitssteun leidt daardoor niet tot extra lasten voor de gemeenten

In 2023 zijn voor 2,9 mln. euro financiële bijdragen verstrekt in de kosten van het herstelplan. In 2024 zijn voor 1,2 mln. euro financiële bijdragen verstrekt in de kosten van het herstelplan. Betaling heeft plaatsgevonden op basis van onderbouwde declaraties van XONAR en na een grondige controle. In totaal is tot nu toe 4,1 mln. euro uitbetaald. XONAR dient nog een accountantsverklaring te overleggen waaruit blijkt dat de kosten rechtmatig zijn gedeclareerd. Na ontvangst van een goedkeurende verklaring wordt een eindafrekening opgemaakt en worden gereserveerde bedragen uitbetaald. Wij verwachten dat de uiteindelijke financiële bijdrage van de gemeenten maximaal 4,2 mln. euro zal zijn.

Aan XONAR zijn in het kader van het herstelplan geen subsidies verstrekt. XONAR ontvangt wel subsidies van meerdere gemeenten waaronder de gemeente Maastricht voor reguliere activiteiten. Voor deze subsidie aanvragen doorloopt XONAR het reguliere aanvraag en beoordelingstraject dat ook voor andere aanvragers geldt. Geen uitzonderingspositie.

Met ingang van 1-1-2024 is voor een periode van 5 jaar aan JENS een garantie afgegeven van 1,8 mln. euro. Voormalige medewerkers van XONAR zijn op basis van mens volgt werk overgestapt naar leden van JENS. De garantie is voor de tijdens het dienstverband bij XONAR opgebouwde rechten op met name ontslagvergoedingen die uitbetaald moeten worden bij gedwongen ontslag. Wij beoordelen het risico van deze garantie als laag en verwachten dat na afloop van de garantieperiode een groot deel van het bedrag vrij kan vallen.

Met ingang van 1-3-2024 is een garantie van 1,8 mln. euro afgegeven aan IJZ. De garantie is per 1-3-2025 verlengd en verhoogd tot 2,6 mln. euro. De garantie moest worden afgegeven als zekerheid voor de financiële gevolgen voor IJZ van eventuele discontinuïteit bij onderaannemer XONAR. Als dekking voor deze garantie is de vrije ruimte in het budget ingezet. De garantie is vervallen per 15-7-2025 na indeling van XONAR in trede 2. IJZ meldt ons dat in plaats daarvan het risico van discontinuïteit wordt gemitigeerd door aanpassingen in de bevoorschotting aan XONAR. Het risico wordt periodiek geëvalueerd.

Schriftelijke vragen

DATUM
20 augustus 2025

Vraag 7:

Hoeveel van die uitgaven is besteed aan adviseurs, accountants, consultants, regievoerders, en interimers?

Antwoord 7:

De kosten van ingehuurd expertise zoals adviseurs, consultants en interimers zijn in het herstelplan gerubriceerd als reorganisatiekosten. Onderdeel van deze reorganisatiekosten zijn onder meer de kosten van PWC voor het opstellen van het herstelplan en de kosten van P5COM voor het opzetten van een monitor voor onder meer bedbezetting, productiviteit en ziekteverzuim. De monitor wordt nog steeds ingezet voor de sturing op de bedrijfsvoering. Mede daardoor is XONAR erin geslaagd om een verliesgevende exploitatie te transformeren naar rendabele. De uitvoering van de hersteloperatie is voor een deel gedaan door ingehuurd interim capaciteit zoals de bestuurder, een HR-adviseur, financiële expertise, etc. Tijdens de herstelperiode is de inhuur afgebouwd en vervangen door medewerkers in loondienst. Bij de gemeenten is aan reorganisatiekosten 2 mln. euro gedeclareerd en betaald. De werkelijke kosten waren hoger maar zijn niet declarabel.

De inzet van de regievoerder is geen onderdeel van het herstelplan. Het draaiboek continuïteit jeugdhulp verplicht de gemeenten een onafhankelijke regievoerder aan te stellen. Deze opdracht is in het dossier XONAR na een aanbesteding gegund aan BMC. De totale kosten van regievoerder en ondersteuning over de periode september 2022 t/m juli 2025 bedragen 447k.

Vraag 8:

Heeft het college al ingestemd met een financiële bijdrage aan de Mutsaersstichting, of wordt daartoe voorbereiding getroffen? Zo ja, wat is het exacte besluit en wanneer is dat genomen? Zo nee, wanneer wordt een dergelijk besluit verwacht?

Antwoord 8:

Nee. Ons college heeft nog geen standpunt ingenomen over een financiële bijdrage aan de Mutsaersstichting. Zoals gemeld in raadsinformatiebrieven verwachten wij in nog dit jaar een integraal raadsvoorstel over taskforce, XONAR, Mutsaersstichting, VIA jeugd en Pactum te kunnen presenteren.

Vraag 9:

Staat het eerder publiek ingenomen standpunt van de Zuid-Limburgse gemeenten, dat er geen bijdrage zou komen aan Mutsaersstichting, nog steeds overeind? Zo nee, wanneer is daarvan afgeweken, door wie, en op welke gronden?

Antwoord 9:

Het standpunt van de jeugdregio is nog steeds 'nee tenzij'. Wel is de jeugdregio in verband met de continuïteit van de jeugdzorg in gesprek met de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg, Mutsaersstichting en het ministerie van VWS.

Vraag 10:

Kan het college de gespreksverslagen verstrekken van de overleggen die de penvoerende wethouder vanuit Zuid-Limburg heeft gevoerd met de GR16-gemeenten en met het ministerie van VWS inzake de toekomst van Mutsaersstichting? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wanneer mogen wij die verslagen tegemoet zien?

DATUM
20 augustus 2025

Antwoord 10:

Ja. Wij zien geen bezwaren om de gespreksverslagen te delen. Wij zullen echter eerste de andere betrokken partijen moeten consulteren. De procedure daarvoor is in gang gezet.

Vraag 11:

Hoe beoordeelt het college de bestuurlijke fusie van VIA Jeugd met Koraal, gezien de schaalvergroting (nog een organisatie die 'too big to fail' wordt), het risico op verdere bestuurlijke afstand en de mogelijke impact op democratische controle?

Antwoord 11:

De jeugdregio heeft ingestemd met een bestuurlijke fusie tussen VIA jeugd en Koraal. De bestuurlijke fusie verandert het regionale zorglandschap nauwelijks, maar versterkt de positie van de fusieorganisatie in bovenregionale samenwerkingen. Dit biedt schaalvoordelen voor de ontwikkeling van alternatieven voor gesloten jeugdzorg. Aangezien bij een bestuurlijke fusie de bestaande rechtspersonen ongewijzigd blijven, heeft de bestuurlijke fusie geen effect op bestaande contracten en nieuwe aanbestedingen. 'Too big to fail' is daarom op dit moment niet aan de orde. Over de geplande juridische fusie heeft de jeugdregio nog geen standpunt ingenomen.

Vraag 12:

Welke aanbevelingen van de Taskforce zijn inmiddels geïmplementeerd in Zuid-Limburg? Graag een overzicht per aanbeveling, met vermelding van de verantwoordelijke partij, de status en beoogde effecten.

Antwoord 12:

Voor het gevraagde overzicht verwijzen wij naar onze RIB van 11 augustus 2025 over de taskforce.

Vraag 13:

Hoe gaat uw college er zorg voor dragen dat het bredere, zorginhoudelijke gesprek over jeugdzorg – over kwaliteit, continuïteit, toegankelijkheid en personele ondersteuning – alsnog op gang komt in deze raad en in de regio? Wat is uw voorstel om dit structureel te organiseren, in aanloop naar de nieuwe aanbestedingen voor 2026?

Antwoord 13:

Het college deelt het belang van een breder en meer inhoudelijk gesprek over jeugdzorg, waarin nadrukkelijk ruimte is voor ervaringen van jongeren, ouders, professionals en raadsleden.

In de aanloop naar de nieuwe aanbesteding jeugdhulp met verblijf per 2027 worden op regionaal niveau diverse sporen ingezet om die inhoudelijke dialoog te versterken. In het najaar van 2025 start in dat kader een breed participatietraject met aanbieders, cliëntvertegenwoordigers en gemeenten over de inhoudelijke uitgangspunten voor de nieuwe contractperiode.

DATUM
20 augustus 2025

Het college is bereid om, samen met de raad, de vormgeving van zo'n structurele gesprekstafel in de gemeente Maastricht verder uit te werken, bij voorkeur in samenhang met het lokale uitvoeringsplan. Inkoop van jeugdhulp is immers slechts een onderdeel van de gehele jeugdzorgketen

Hoogachtend,
Namens het college van burgemeester en wethouders van Maastricht,

Hubert Mackus
Wethouder Economie, Sport, Jeugdzorg, Water, Natuur en Landschap

Schriftelijke vragen